

Sociaal en Cultureel Planbureau

Aanbod van arbeid 2016

Bijlage A en B

Auteurs

Patricia van Echtelt
Simone Croezen
Jan Dirk Vlasblom
Marian de Voogd-Hamelink

Inhoud

Bijlage A.	Opzet van het onderzoek Arbeidsaanbodpanel meting 2014	3
A.1	Achtergronden van het onderzoek	3
A.2	Steekproef	3
A.2.1	Steekproefkader en responsdefinitie	3
A.2.2	Panelaanvulling	4
A.2.3	Weging	5
A.3	Dataverzameling	5
A.4	Respons	7
A.5	Panelcohort en –uitval	8
A.6	Enkele kerngegevens	10
A.7	Codering van opleiding, beroep en sector	12
Bijlage B.	Tabellen en figuren	13

Bijlage A. Opzet van het onderzoek Arbeidsaanbodpanel meting 2014

De gegevens in het rapport *Aanbod van Arbeid 2016* zijn voor een groot deel gebaseerd op het Arbeidsaanbodpanel (AAP). Het AAP is een langlopend onderzoek onder de Nederlandse bevolking over hun arbeidssituatie. Deze bijlage geeft informatie over het veldwerk van het AAP, waarbij de nadruk ligt op de laatst afgeronde meting uit het najaar van 2014.

A.1 Achtergronden van het onderzoek

Het arbeidsaanbodpanel is opgezet om diverse aspecten van de arbeidssituatie van werkenden en niet-werkenden in Nederland in kaart te brengen.

Belangrijke thema's daarbij zijn arbeidsmobiliteit, scholing, zoekgedrag naar een (andere) baan, arbeidsduur, meningen over arbeid en huidige baan.

De doelpopulatie is de Nederlandse bevolking van 16 t/m 66 jaar. De nadruk daarbij ligt op het (potentiële) arbeidsaanbod in Nederland. Scholieren en studenten en mensen van 65 jaar en ouder vielen daarom van oudsher buiten de steekproef. Omdat de grens tussen school en arbeidsmarkt steeds minder scherp wordt, zijn sinds 2004 scholieren ook in de steekproef opgenomen en zijn 65- en 66-jarigen ondervraagd om de overgang naar pensionering beter in beeld te kunnen brengen.

Het onderzoek is een panelonderzoek, waarbij respondenten zo lang mogelijk worden gevolgd. Bij elke bevragsingsronde zijn eerst de deelnemers (en hun huisgenoten) uit de voorgaande meting benaderd. Er worden nieuwe deelnemers aangezocht om de omvang van het panel op peil te houden en er voor te zorgen dat ook jongeren voldoende vertegenwoordigd zijn.

Het veldwerk vindt plaats in een cyclus van twee jaar. Na de eerste meting in het voorjaar van 1985, heeft de dataverzameling vervolgens in het najaar van elk even jaar plaatsgevonden.

Het AAP is opgezet door de OSA (Organisatie voor Strategisch Arbeidsmarktonderzoek). Sinds augustus 2010 wordt het AAP beheerd door het SCP. De financiers van het AAP zijn het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het veldwerk van meting 2014 is verricht door GfK Intomart.

A.2 Steekproef

De steekproef is opgezet als een huishoudenssteekproef: personen worden op huishoudniveau benaderd. Op deze manier kunnen personen geanalyseerd worden in de context van hun huishouden. Het AAP richt zich daarbij van oudsher op personen in de leeftijd van 16 t/m 66 jaar.

A.2.1 Steekproefkader en responsdefinitie

In het eerste jaar van het panel (1985) zijn de adressen getrokken uit het PTT-afgiftepuntbestand. Met ingang van 1986 werden nieuwe huishoudens geselecteerd uit de huishoudbestanden van Intomart. In 2008 werd het panel aangevuld via huishoudens uit het CentERDataPanel. Vanaf 2012 heeft het CBS uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) nieuwe huishoudens aangeleverd.

Voorafgaand aan het uitzetten op persoonsniveau van vragenlijsten over de arbeidssituatie, is een telefonische screening gehouden waarbij huishoudens zijn gebeld om de bereidheid tot deelname na te gaan. Het hele huishouden wordt als non-respons beschouwd als de deelnamebereidheid van de leden van het huishouden niet voldoet aan de criteria die in een bepaalde meting hiervoor is opgesteld.

Tot en met de meting 2002 was het uitgangspunt bij het bepalen van (non-)respons van panelhuishoudens dat tenminste de hoofdkostwinner uit het huishouden diende deel te nemen. Als de hoofdkostwinner niet wenste deel te nemen, werd het huishouden niet verwijderd, maar werd wel een (extra) vervangend huishouden gezocht. Van de nieuwe huishoudens moesten alle gezinsleden die binnen de doelgroep vielen, deelnemen aan het onderzoek. In meting 2002 is de criteria voor de nieuwe huishoudens gelijkgetrokken aan dat van panelhuishoudens, omdat de deelname-eis leidde tot te geringe respons.

In 2004 is de eis dat de hoofdkostwinner verplicht moet deelnemen vervangen door de eis dat de hoofdkostwinner of de partner deelneemt. In de praktijk werd het huishouden niet verwijderd, als de hoofdkostwinner of partner na toezegging, toch niet deelnam. In meting 2012 is strikt vastgehouden aan de bepaling van deelname van tenminste één lid van de huishoudenkernel, en is bij non-respons van de hoofdkostwinner en/of partner, het huishouden als non-responderend genoteerd.

A.2.2 Panelaanvulling

Het Arbeidsaanbodpanel is een panel. Respondenten uit de vorige meting worden bij een volgende meting opnieuw bevestigd. Er is echter tussen de opeenvolgende metingen sprake van uitval. Personen worden ouder waardoor ze buiten het kader vallen, personen weigeren medewerking, of worden onvindbaar. Hoewel het panel tracht om mensen zo vaak mogelijk deel te laten nemen, wordt er tegelijkertijd naar gestreefd om de steekproef – hoewel dit een huishoudenssteekproef is – op persoonsniveau een representatieve steekproef te laten zijn voor de Nederlandse bevolking in de werkzame leeftijd.

Dat maakt het noodzakelijk om bij iedere meting de paneluitval te vervangen met nieuwe personen/huishoudens. Omdat de uitval niet random is, werd er tot 2012 bij het bijtrekken van nieuwe personen rekening gehouden met de (marginale) verdelingen van de kenmerken leeftijd, geslacht, regio, huishoudsamenstelling en arbeidspositie. Deze procedure leidde overigens niet noodzakelijkerwijs tot een representatieve steekproef op persoonsniveau, omdat de huisgenoten van de nieuw geselecteerde persoon in principe ook bevestigd worden. In 2010 is besloten helemaal geen nieuwe huishoudens te benaderen. In de meting van 2006 waren namelijk te veel personen bevestigd. Na uitval en een geringe aanvulling in 2008, werd het aantal gerealiseerde interviews met panelrespondenten voldoende gevonden voor meting 2010.

Met ingang van 2012 vindt de steekproefaanvulling plaats op basis van een door het CBS getrokken steekproef. Uitgaande van de groep respondenten uit de vorige meting, wordt een aanvullingssteekproef getrokken. Dit is een adressen-steekproef, die zo wordt samengesteld dat de resulterende steekproef gebruikt kan worden als representatieve personensteekproef. Bij de selectie van huishoudens wordt gekeken naar een aantal relevante kenmerken van de personen: leeftijd, huishoudsituatie, voornaamste bron van inkomsten, en een indicatie voor woonadres in Den Haag of Amsterdam. Op basis van deze kenmerken worden 39 strata gedefinieerd. Op basis van ingeschatte responscijfers van deze verschillende groepen, en op basis van hun aanwezigheid in populatie en panel wordt een aanvullingssteekproef getrokken. Groepen die in het panel ondervertegenwoordigd zijn (zoals bv jongeren) worden dus oververtegenwoordigd in de aanvullingssteekproef.

Op basis van andere gegevens bestaat het vermoeden dat er een ondervertegenwoordiging van laagopgeleiden in het panel bestaat. Omdat het CBS echter niet beschikt over een dekkende registratie van onderwijsniveau, kan hiervoor niet expliciet gecorrigeerd worden.

A.2.3 Weging

Ondanks de zoveel mogelijk op representativiteit gerichte aanvulling, bleek dat in de loop der jaren de netto steekproef steeds meer afweek van de doelpopulatie. Tot het jaar 2000 werd de steekproef niet herwogen. Met ingang van meting 2000 heeft de OSA de data herwogen, omdat als gevolg van de panelopbouw en methode van steekproefsamenstelling, de panelleden gemiddeld iets ouder, en iets hoger opgeleid zijn dan de gemiddelde bevolking. Bovendien bleken vrouwen in de leeftijdscategorie 35-45 jaar licht oververtegenwoordigd te zijn. De steekproef werd daarom herwogen naar leeftijd. De weegfactor werd bepaald aan de hand van de leeftijdsverdeling van de Nederlandse bevolking van 16 t/m 64 jaar (Statline, CBS).

Bij de herweging bleven de 65- en 66-jarigen in meting 2004 t/m 2010 buiten beschouwing omdat zij uitsluitend ondervraagd werden als zij al eerder hadden deelgenomen aan het panel, dan wel partner waren van een jongere respondent. De deelnemers waren geen representatieve afspiegeling van de groep 65- en 66-jarigen, ook niet na herweging.

Met ingang van de meting van 2012 is de steekproef gebaseerd op een door het CBS getrokken adressensteekproef. Tegelijkertijd is de manier van gewichtenberekening ook aangepast. Op basis van de voor de steekproef gehanteerde strata zijn gewichten bepaald. Deze gewichten zijn op persoonsniveau bepaald, zodat de (gewogen) data gebruikt kunnen worden om op persoonsniveau uitspraken te kunnen doen. Weging van data op huishoudniveau kan dus uitsluitend bij benadering gebeuren, omdat de gewichten daar niet op zijn bepaald. Het gevolg is dat er veel gerichter gewogen wordt dan tot nu toe gebruikelijk. Ook de 65- en 66-jarigen zijn met ingang van 2012 in de steekproeftrekking opgenomen, en zijn in de weging betrokken.

A.3 Dataverzameling

Metingen in het verleden

Het Arbeidsaanbodpanel is van begin af aan uitgevoerd als een onderzoek onder huishoudens: op alle geselecteerde adressen werden in principe alle huishoudleden bevraagd. Oorspronkelijk werd dat face-to-face uitgevoerd door een enquêteur. Deze bezocht de geselecteerde adressen, nam per huishouden een 'screeningsinterview' af, waarin huishoudsamenstelling en deelnamebereidheid werd geregistreerd. Daarna (tijdens hetzelfde bezoek) werd per deelnemen gezinslid een persoonsvragenlijst afgenomen (face-to-face). Deze procedure werd (met kleine verschillen in selectie van adressen en vragenlijsten) gehanteerd tot en met 2002. Tot en met de meting van 1998 werd er een papieren vragenlijst (PAPI) gebruikt, in 2000 en 2002 maakte de interviewer gebruik van een computerondersteunde mondelinge vragenlijst (CAPI).

In 2004 werd het face-to-face-interview afgeschaft. Het maken van werkbare afspraken met huishoudens was vrijwel onmogelijk geworden. Er is toen overgegaan naar een model waarbij er per huishouden een telefonisch screeningsinterview gehouden werd (met een lid van de huishoudkern, vroeger ook wel aangeduid als de hoofdkostwinner of zijn/haar partner). In de telefonische screeningsvragenlijst werd van de panelhuishoudens de huishoudgegevens zoals die uit de vorige

meting bekend waren, geverifieerd. Van de nieuwe huishoudens werd van alle leden geslacht, geboortedatum en gezinspositie genoteerd.

Van de huishoudens die in meting 2008 en 2010 aan het panel waren toegevoegd vanuit het CentERdatapanel was de huishoudsamenstelling in principe bekend vanuit het CentERdatapanel. Deze huishoudens zijn daarom niet telefonisch gescreend, maar zijn per mail gevraagd of zij wilden deelnemen. De huishoudgegevens zijn overgenomen uit de gegevens uit het CentERdatapanel. Achteraf blijken daardoor de huishoudgegevens niet altijd correct te zijn. Dat betreft met name de aanwezigheid van (minderjarige) kinderen in het huishouden.

De huishoudens die niet via de telefonische screening kunnen worden benaderd (wegens onbekende telefoonnummers, of vanwege het feit dat ze de telefoon niet beantwoorden), maar wel voor deelname in aanmerking kwamen, zijn vanaf 2006 via een brief uitgenodigd tot deelname. Van de huishoudens die niet telefonisch gescreend konden worden, dat geldt zowel de oude als de nieuwe huishoudens, zijn gegevens over de huishoudsamenstelling niet geactualiseerd, resp. bekend. Het veldwerkbureau heeft verzuimd om in de data aan te geven welke huishoudens niet bereikt zijn bij de screening.

Naast het nagaan van de huishoudsamenstelling, wordt in het telefonisch interview de deelnamebereidheid van alle huishoudleden gepeild. Aan alle personen waarvan op basis van dit gesprek een respons te verwachten viel, werd -naar keuze van de respondent-, een brief met inlogcode voor de internet-vragenlijst (werkend/niet-werkend/scholieren) of een papieren vragenlijst (werkend of niet-werkend) toegestuurd.

Van oudsher vielen studenten en scholieren buiten het steekproefkader. De afbakening tussen student en werkend is echter steeds minder scherp geworden. Met ingang van 2004 zijn ze daarom niet langer buiten de onderzoekspopulatie gehouden, maar kregen ze ook een brief met inlogcode of een vragenlijst toegestuurd. De bestaande vragenlijsten voor werkenden en niet-werkenden bleken echter niet te voldoen. Met ingang van meting 2010 bestaat er daarom een afzonderlijke vragenlijst voor scholieren/studenten. Van deze lijst is uitsluitend een internetversie beschikbaar.

Meting in 2014

De dataverzameling voor de zestiende meting is uitgevoerd in het vierde kwartaal van 2014 door GfK Intomart. Op basis van de CBS-adresgegevens zijn alle te benaderen personen schriftelijk geïnformeerd over het onderzoek. Vervolgens zijn die huishoudens waarvan telefoongegevens bekend waren telefonisch benaderd voor een screeningsinterview. In het telefonische interview wordt de samenstelling van het huishouden gecontroleerd. Het betreft hier vooral een controle van de gegevens die uit de GBA al bekend zijn. Daarnaast wordt via dit gesprek de deelnamebereidheid van alle huishoudleden gepeild.

In meting 2014 zijn vanuit de bruto-steekproef gegevens van het CBS van alle personen binnen het steekproefkader geslacht en geboortedatum bekend. Deze zijn tijdens het gesprek geverifieerd. Daarnaast zijn aanvullende vragen gesteld over de aanwezigheid van personen die buiten het steekproefkader vallen, de positie van de personen in het huishouden, en mutaties in de huishoudsamenstelling die hebben plaatsgehadt na het moment van steekproeftrekken.

Juist omdat er enige tijd zit tussen de oplevering van de GBA-gegevens door het CBS en het telefonische contact met het huishouden, was deze screening nodig. Nieuw toegevoegde gezinsleden zijn daarna alsnog gekoppeld met en geverifieerd bij de GBA, van de overleden personen zijn de gegevens uit de steekproef verwijderd. Van verhuisde personen is getracht ze op hun nieuwe adres te benaderen.

Na de screening zijn de persoonsvragenlijsten uitgezet. Daarbij zijn drie verschillende vragenlijsten gebruikt: een voor werkenden, een voor niet-werkenden en een voor scholieren/studenten. De werkenden en niet-werkenden hebben zoals in eerdere jaren de keuze uit invullen via internet of een papieren vragenlijst. Voor scholieren en studenten bestaat uitsluitend een internetversie van de vragenlijst. Hoewel tijdens de telefonische screening nog steeds wordt vastgesteld welke personen in het huishouden welke vragenlijst toegestuurd moet krijgen, kan de respondent alsnog een andere aanvragen. Bij de internetversie wordt de juiste vragenlijst automatisch voorgelegd, op basis van een eerste routeringsvraag.

De huishoudens die bij de screening niet konden worden benaderd omdat er geen telefoonnummer bekend was en de huishoudens die niet ondervraagd omdat ze niet bereikbaar waren, hebben een brief met inlogcode ontvangen, zodat ze konden deelnemen aan de persoonsvragenlijst.

Respondenten ontvingen na het invullen van een volledige vragenlijst een vergoeding van € 10 als de vragen via internet waren ingevuld en € 7,50 als de schriftelijke vragenlijst was ingevuld. Deze beloning kon naar keus ontvangen worden in de vorm van een VVV-bon, cadeaubon van BOL.com, Staatslot of donatie aan een goed doel.

A.4 Respons

Het doel van het veldwerk is een netto respons van ongeveer 4800 personen. In onderstaande tabellen is aangegeven hoe deze respons bereikt is.

Uit tabel A.1 blijkt dat van de GBA-steekproef van 8.461 personen 245 niet (her)uitzetbaar (bv. ouder dan 66 jaar of overleden) en was van 809 personen was het telefoonnummer niet te traceren. Voor de telefonische screening zijn daardoor 7.407 gegevens uitgezet. Bij de screening hebben 944 personen hun deelname geweigerd, zijn 1.866 personen niet bereikt (bv. geen gehoor, telefoon buiten gebruik) en bleken 409 personen verhuisd. De verhuisde personen zijn voor zover dat mogelijk was alsnog telefonisch benaderd, of hebben een brief met inlogcode ontvangen. Het aantal toegezegde deelnemers was na de screening 4.188.

Tabel A.1
Aantal aangeleverde personen via GBA naar respons bij telefonische screening AAP 2014^a

bruto aangeleverde personen via GBA		8.461
niet (her)uitzetbaar (bv. ouder dan 66 jaar of overleden)	245	
schriftelijk benaderd, geen telefoonnummer bekend	809	
telefonisch benaderd		7.407
verhuisd	409	
weigering tot deelname	944	
niet bereikt tijdens screening	1.866	
toegezegd via screening		4.188

a Ongewogen aantallen.

Bron: SCP (AAP'14)

Tabel A.2 laat het aantal uitgezette en ingevulde vragenlijsten zien naar wijze van benadering. Van de personen die bij de telefonische screening waren bereikt en al hadden toegezegd, heeft 87 procent de vragenlijst ingevuld. Van de personen die schriftelijk zijn benaderd voor deelname, heeft 40 tot 50 procent de vragenlijst ingevuld. In totaal zijn 5.148 vragenlijsten ingevuld.

Tabel A.2**Aantal uitgezette en ingevulde vragenlijsten naar wijze van benadering AAP 2014^a**

	uitgezet	ingevuld
telefonische screening, toegezegd	4.188	3.650
schriftelijk benaderd, geen telefoonnummer bekend	809	324
schriftelijk benaderd, niet bereikt tijdens screening	1.866	948
verhuisd	409	220
weigering		6
totaal	7.272	5.148

a Ongewogen aantallen.

Bron: SCP (AAP'14)

In 2012 is voor het eerst de eis gesteld dat van de ingevulde vragenlijsten enkele essentiële vragen moesten zijn ingevuld en ten minste 80% van de andere, toepasselijke vragen om als valide respons te tellen. In 2014 bleken 171 incomplete vragenlijsten te zijn. Daarnaast zijn er 25 lijsten van huishoudleden verwijderd omdat de huishoudkern toch niet deelnam en zijn nog vier (nieuwe) deelnemers verwijderd, omdat de persoon niet kon worden gekoppeld aan de gegevens in de GBA.

Het netto aantal respondenten in meting 2014 komt hierdoor uit op 4.948 (tabel A.3). Deze groep valt in drie subgroepen uiteen: scholieren en studenten (691 personen), 65-plussers (206 personen) en personen tussen de 15 en 65 jaar, die niet studerend zijn (4.051 personen). Van oudsher is het deze groep die in de rapportage de meeste aandacht krijgt.

Tabel A.3**Bruto en netto aantal respondenten AAP 2014^a**

bruto aantal respondenten AAP 2014		5.148
verwijderd a.g.v. geen deelname huishoudkeren	25	
verwijderd a.g.v. geen valide respons (<80% ingevuld)	171	
verwijderd a.g.v. deelnemer niet bekend bij GBA	4	
netto aantal respondenten AAP 2014		4.948
waarvan: leeftijd 65 en 66 jaar	206	
scholier/student	691	
leeftijd tussen 15 en 65, niet studerend	4.051	

a Ongewogen aantallen.

Bron: SCP (AAP'14)

A.5 Panelcohort en –uitval

Het Arbeidsaanbodpanel 1985-2014 bevat inmiddels gegevens van zestien cohorten die in één van de golven zijn ingestroomd. Elke golf biedt een gedetailleerd beeld van de arbeidssituatie van personen en huishoudens over een periode van twee jaar voorafgaand aan de enquête.

Bij iedere nieuwe golf vallen er eerdere deelnemers uit. Uitval wordt veroorzaakt door natuurlijk verloop omdat respondenten buiten de leeftijdselectie vallen (te oud) of door overlijden. Daarnaast vindt uitval plaats door non-respons. Dat kan zijn omdat door verhuizing of verandering van contactgegevens het huishouden niet meer bereikt kon worden. Ook kan het komen doordat het huishouden weliswaar benaderd kon worden, maar (een deel van de personen binnen) deze huishoudens medewerking aan een nieuwe meting heeft geweigerd.

Uit de tabel is zichtbaar dat hoewel het bestand is opgezet als panelbestand, de uitval in een aantal jaren relatief hoog is geweest. Voor een deel valt deze fluctuatie in uitval samen met aanpassingen in de bevragingmethodiek: zo heeft de overgang van een volledig papieren enquête naar een PC-ondersteunde methode (2000) een relatief hoge uitval tot gevolg gehad.

Ter vervanging van niet meer deelnemende huishoudens zijn vervangende huishoudens gezocht. Tabel A.4 laat het aantal respondenten zien naar jaar van eerste deelname. Van het cohort uit 1985 zijn in meting 2014 nog 64 van de 4.020 personen aanwezig. De tabel laat ook het aandeel nieuwe respondenten per meting zien. In meting 1986 deden 1.366 van de 4.115 respondenten, 33%, voor de eerste maal mee. In meting 2014 was het aandeel nieuwe respondenten 23%, namelijk 1.161 van de 4.948 personen. In totaal zijn er gegevens van 25.478 personen aanwezig, die samen een periode van dertig jaar beslaan.

Tabel A.4

Aantal deelnemende personen per jaar, naar jaar van eerste deelname, 1985-2014

	aantal ^a	jaar van eerste deelname															
		1985	1986	1988	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014
1985	4020	4020 ^b															
1986	4115	2749	1366														
1988	4464	2092	904	1468													
1990	4438	1530	669	988	1251												
1992	4536	1164	516	723	880	1253											
1994	4537	925	411	575	684	851	1091										
1996	4563	735	296	458	498	582	690	1304									
1998	4780	562	226	343	348	394	458	861	1588								
2000	4185	320	109	193	176	202	208	411	768	1798							
2002	4656	214	78	145	122	148	146	291	550	1048	1914						
2004 ^c	4791	165	59	106	88	113	110	206	391	703	1174	1676					
2006 ^c	5563	119	44	75	71	85	78	173	297	518	806	955	2342				
2008 ^c	5139	90	37	60	56	70	61	151	243	396	610	606	1495	1264			
2010 ^c	4872	84	37	60	47	62	61	132	212	340	538	539	1207	836	717		
2012 ^c	4837	70	23	45	31	46	50	102	162	261	436	376	923	610	437	1265	
2014 ^c	4948	64	18	41	27	41	40	101	144	214	386	318	773	520	393	707	1161

a Netto respons.

b Cursief: nieuwe respondenten; overig: panelrespondenten.

c De aantallen vanaf meting 2004 zijn inclusief scholieren en personen van 65 en 66 jaar.

Bron: SCP (AAP '85-'14)

A.6 Enkele kerngegevens

Om verder een beeld te krijgen van de ongewogen aantallen personen waarover gerapporteerd is in *Aanbod van Arbeid 2016*, laat tabel A.5 de aantallen naar geslacht en naar leeftijd, opleiding en arbeidspositie zien.

Tabel A.5

Verdeling van het aantal personen naar geslacht en naar leeftijd, opleiding en arbeidspositie, AAP 2014^a

	mannen	vrouwen	totaal
totaal	1.888	2.163	4.051
leeftijd			
16-24 jaar	86	114	200
25-34 jaar	297	365	662
35-44 jaar	335	441	776
45-54 jaar	556	659	1.215
55-64 jaar	614	584	1.198
opleidingsniveau			
basisonderwijs	40	45	85
vmbo	362	406	768
mbo/havo/vwo	677	832	1.509
hbo	492	606	1.098
wo	300	254	554
arbeidspositie			
werkend (loondienst)	1.434	1.466	2.900
zelfstandig	179	144	323
werkzoekend	112	121	233
niet-participerend	163	432	595

a Ongewogen aantallen.

Bron: SCP (AAP'14)

Tabel A.6 toont de arbeidspositie in het AAP en volgens de EBB. Daar is te zien dat ondanks een steekproeftrekking en een weging waarbij rekening gehouden wordt met de bron van inkomsten, de verdeling op arbeidspositie niet helemaal overeenstemt tussen AAP en EBB. De werkloze beroepsbevolking is oververtegenwoordigd in AAP, terwijl de zelfstandigen juist ondervertegenwoordigd lijken te zijn. De gerichte bijtrekking heeft, net zoals in 2012, ook in 2014 ervoor gezorgd dat de mate van over- en onderdekking vergeleken met eerdere jaren is afgenomen.

Tabel A.6
Vergelijking van de arbeidspositie in AAP 2014 (ná weging) en EBB 2014, inclusief scholieren en exclusief personen van 65 en 66 jaar (in procenten)

	AAP ^a	EBB ^b
werkzame beroepsbevolking:	74,3	74,5
loondienst	64,9	63,0
zelfstandig	9,5	11,5
werkloze beroepsbevolking	8,5	6,6
niet beroepsbevolking	17,2	18,9
totale bevolking	100,0	100,0

a Indeling volgens opgave van de respondent.

b In deze cijfers is de 12-uursgrens van het CBS niet gehanteerd: ook werkenden met banen voor minder dan 12 uur zijn tot de werkzame beroepsbevolking gerekend.

Bron: SCP (AAP'14), CBS, Enquête Beroepsbevolking 2014 (EBB), eigen berekening.

Een deel van de over- en onderdekking zou kunnen komen door het verschil in definities in AAP en EBB. Er is geprobeerd om verschillen die zouden kunnen optreden als gevolg van definiëring zo klein mogelijk te maken. In AAP is de indeling in de werkzame, werkloze en de niet beroepsbevolking gebaseerd op de eigen opgave van de respondent. In de EBB-cijfers is daarom, in afwijking van de definitie van het CBS, iedereen met een baan (ook als dit maar een zeer klein aantal uren betreft) tot de werkzame beroepsbevolking gerekend. Verder worden werkzoekenden zonder baan, die minder dan 12 uur willen werken, bij de werkloze beroepsbevolking ingedeeld. Een ander deel wordt veroorzaakt door de responskansen van beide groepen. Het panel blijkt te veel oudere werklozen te kennen, en heeft – vanwege de focus op werken in loondienst – een relatief hoge non-respons onder zelfstandigen.

Tabel A.7
Vergelijking van de regio in AAP 2014 (ná weging) en EBB 2014, inclusief scholieren en exclusief personen van 65 en 66 jaar (in procenten)

	AAP	EBB
noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	9,9	10,0
oost (Overijssel, Flevoland, Gelderland)	21,1	20,9
west (Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland)	44,8	47,7
zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	24,3	21,4
totale bevolking	100,0	100,0

Bron: SCP (AAP'14), CBS, Enquête Beroepsbevolking 2014 (EBB)

Tot slot wordt in tabel A.7 de regionale spreiding van de respondenten vergeleken met de gegevens uit de EBB. Hoewel te zien is dat er afwijkingen zijn (de regio west is ondervertegenwoordigd, de regio zuid oververtegenwoordigd), lijken de respondenten een goede regionale spreiding te hebben.

A.7 Codering van opleiding, beroep en sector

Aan de respondenten in het AAP worden vragen gesteld over het beroep dat wordt of werd uitgeoefend, het bedrijf waarin wordt/werd gewerkt, de hoogst voltooide opleiding waarvoor een diploma is behaald en de opleidingen en cursussen die nu of in de afgelopen twee jaar zijn gevolgd. Deze vragen zijn gesteld als open vragen, waarbij de respondent geantwoord heeft in de vorm van een omschrijving. Op basis van deze omschrijvingen zijn de gegevens gecodeerd. Deze codering van het beroep, de bedrijfssector en de opleidingen en cursussen is uitgevoerd door het veldwerkbureau. Opleiding, beroep en sector zijn gecodeerd volgens respectievelijk de Standaard Onderwijsindeling (SOI2006), de Standaard Beroepenclassificatie (SBC2010) en de Standaard Bedrijfsindeling (SBI2008) van het CBS. Er is daarbij zoveel als mogelijk gecodeerd tot de volledige 5 en 6 digit-coderingen. Vanwege de mate van detail in deze coderingen en de soms relatief globale omschrijvingen van de respondenten, is dit niet in alle gevallen mogelijk gebleken.

Bijlage B. Tabellen en figuren

In deze bijlage zijn diverse tabellen en figuren opgenomen behorende bij het SCP-rapport Aanbod van Arbeid 2016.

Lijst met Tabellen

Tabel B.1 Schattingsresultaten logitmodel ter verklaring van de kans op het hebben van een tweede baan, werkenden, 2006 - 2014 (samengevoegd).....	14
Tabel B.2 Arbeidsmarktpositie van scholieren en studenten, ^a naar niveau huidige opleiding, 2014 (in procenten)	15
Tabel B.3 Aanstellingsvorm werknemers naar leeftijd, 2004 en 2014 (in procenten)	15
Tabel B.4 Schattingsresultaten logitmodel ter verklaring van het de kans op het hebben van werk aan de hand van kenmerken bij de vorige meting, werknemers, 2000 - 2014 (samengevoegd)...	16
Tabel B.5 Associaties tussen achtergrondkenmerken en arbeidsethos, 2014	18
Tabel B.6 Associaties tussen achtergrondkenmerken en welbevinden, 2014	19
Tabel B.7 Associaties tussen arbeidsmarktpositie en welbevinden, 2014.....	19
Tabel B.8 Associaties tussen arbeidsmarktpositie en baanonzekerheid en ongunstige werkomstandigheden naar contractsoort onder werkenden in loondienst, 2014	20
Tabel B.9 Schattingsresultaten van een logitmodel ter verklaring van de kans op het verlenen van zorg, en van een lineair regressiemodel ter verklaring van de daaraan bestede uren, werkenden, 2004 - 2014 ^{a)}	26
Tabel B.10 Schattingsresultaten van logitmodellen ter verklaring van de kans op flexibel werken, werkenden in loondienst, 2014	27
Tabel B.11 Schattingsresultaten van een logitmodel ter verklaring van de kans op werkdruk ^{a)} , werkenden in loondienst, 2014	28
Tabel B.12 Schattingsresultaten van een logitmodel ter verklaring van de kans op scholing, werkenden loondienst, 2008 - 2014	29
Tabel B.13 Schattingsresultaten van logitmodellen ter verklaring van de kans op het volgen van formele of informele scholing, alle werkenden, 2014.....	31

Lijst met figuren

Figuur B.1 Arbeidsethos (normatieve dimensie) naar geslacht, 1985 - 2014.....	21
Figuur B.2 Arbeidsethos (centraliteit van de arbeid) naar geslacht, 1985 - 2014.....	21
Figuur B.3 Arbeidsethos (normatieve dimensie) naar leeftijd, 1985 - 2014.....	22
Figuur B.4 Arbeidsethos (centraliteit van de arbeid) naar leeftijd, 1985 - 2014.....	22
Figuur B.5 Arbeidsethos (normatieve dimensie) naar opleidingsniveau, 1985 - 2014.....	23
Figuur B.6 Arbeidsethos (centraliteit van de arbeid) naar opleidingsniveau, 1985 - 2014	23
Figuur B.7 Arbeidsethos (normatieve dimensie) naar arbeidsmarktpositie, 1985 - 2014	24
Figuur B.8 Arbeidsethos (centraliteit van de arbeid) naar arbeidsmarktpositie, 1985 - 2014	24
Figuur B.9 Arbeidsethos (normatieve dimensie) naar leeftijdsgroepen, 1992/'94 en 2012/'14.....	25

Tabel B.1 Schattingsresultaten logitmodel ter verklaring van de kans op het hebben van een tweede baan, werkenden, 2006 - 2014 (samengevoegd)

<i>jaar</i>		ref.cat.
2006		-0,011
2008		(0,089)
2010		-0,091
		(0,092)
2012		-0,035
		(0,093)
2014		0,094
		(0,090)
<i>geslacht (vrouw=1)</i>		-0,541**
		(0,076)
<i>leeftijdscategorie</i>		
15 - 24 jaar		0,618**
		(0,172)
25 - 34 jaar		0,237*
		(0,105)
35 - 44 jaar		ref.cat.
45 - 54 jaar		0,113
		(0,079)
55 - 64 jaar		-0,172
		(0,099)
<i>opleidingsniveau</i>		
Basisschool		-1,059**
		(0,369)
VMBO		-0,074
		(0,089)
MBO		ref.cat.
HBO		0,247**
		(0,076)
WO		0,615**
		(0,091)
<i>werkzaam als zelfstandige (ref: loondienst)</i>		0,837**
		(0,090)
<i>type dienstverband</i>		
vast		ref.cat.
tijdelijk met uitzicht op vast		0,229*
		(0,111)
tijdelijk zonder uitz. op vast		0,114
		(0,118)
anders flexibel		0,238
		(0,188)
<i>uren per week</i>		
1 t/m 12 uur pw		1,561**
		(0,115)
12 t/m 24 uur pw		1,439**
		(0,088)
24 t/m 32 uur pw		0,652**
		(0,092)
32 t/m 60 uur pw		ref.cat.
meer dan 60 uren pw		0,021
		(0,412)
<i>lengte arbeidsloopbaan</i>		
0 - 4 jaar		ref.cat.
4 - 6 jaar		0,037
		(0,218)
6 - 10 jaar		0,589**
		(0,174)
10 - 15 jaar		0,471**
		(0,183)
meer dan 15 jaar		0,715**
		(0,189)
<i>op zoek naar ander werk</i>		
momenteel op zoek		0,429**
		(0,082)
nu niet, wel in afgelopen jaar		0,505**
		(0,094)
<i>financiële situatie huishouden</i>		
komen geld tekort		0,239**
		(0,073)
komen rond		0,193**
		(0,072)
houden geld over		ref.cat.

(vervolgd...)

Tabel B.1 (vervolg)

sector	ref.cat.
landbouw	0,114
industrie	(0,290)
bouw	-0,325
	(0,328)
handel, horeca en reparatie	-0,196
	(0,288)
transport	0,018
	(0,300)
zakelijke dienstverlening	-0,106
	(0,282)
zorg, welzijn	0,091
	(0,282)
overige dienstverlening	-0,017
	(0,299)
overheid	0,194
	(0,294)
onderwijs	0,265
	(0,289)
constante	-3,994**
	(0,344)
aantal waarnemingen	16.598
log likelihood	-4382,5
restricted log likelihood	-4717,3
chi-kwadraattest	669,7**
pseudo R ²	0,071

* Asterisken geven significantie aan (*p<0,05, **p<0,01) standaardfouten staan tussen haakjes.

Bron: SCP (AAP'06-'14)

Tabel B.2 Arbeidsmarktpositie van scholieren en studenten,^a naar niveau huidige opleiding, 2014 (in procenten)

	loondienst	zelfstandige	werkzoekend	niet participierend	totaal
vmbo/lbo/mavo	38	6	9	47	100
mbo/havo/vwo	53	1	18	28	100
hbo	65	3	16	17	100
wo	52	4	7	38	100
totaal	58	2	15	24	100

a In de leeftijd van 16-27 jaar.

Bron: SCP (AAP'14)

Tabel B.3 Aanstellingsvorm werknemers naar leeftijd, 2004 en 2014 (in procenten)

	16-24 jaar	25 - 34 jaar	35 - 44 jaar	45 - 54 jaar	55 - 64 jaar	totaal
2004						
vast dienstverband	56	84	91	94	96	87
tijdelijk met uitzicht op vast	23	10	6	3	0	7
tijdelijk contract	14	4	2	2	2	4
anders	6	2	1	1	1	2
totaal	100	100	100	100	100	100
2014						
vast dienstverband	28	73	87	87	91	81
tijdelijk met uitzicht op vast	33	9	7	5	3	8
tijdelijk contract	33	16	5	6	4	9
anders	6	2	1	2	2	2
totaal	100	100	100	100	100	100

Bron: SCP (AAP'04-'14)

Tabel B.4 Schattingsresultaten logitmodel ter verklaring van het de kans op het hebben van werk aan de hand van kenmerken bij de vorige meting, werknemers, 2000 - 2014 (samengevoegd)

<i>type dienstverband</i>	.
vast	ref.cat.
tijdelijk met uitzicht op vast	-0,628** (0,183)
tijdelijk zonder uitzicht. op vast	-1,522** (0,158)
anders flexibel	-1,286** (0,229)
<i>werk in deeltijd</i>	-0,295* (0,129)
<i>geslacht (vrouw=1)</i>	-0,197 (0,125)
<i>jaar</i>	ref.cat.
2000	ref.cat.
2002	2,390** (0,370)
2004	0,028 (0,178)
2006	-0,032 (0,178)
2008	0,637** (0,195)
2010	0,247 (0,179)
2012	0,119 (0,183)
2014	0,138 (0,183)
<i>leeftijdscategorie</i>	ref.cat.
15 - 24 jaar	ref.cat.
25 - 34 jaar	-0,342 (0,384)
35 - 44 jaar	-1,068* (0,426)
45 - 54 jaar	-1,393** (0,417)
55 - 64 jaar	-3,333** (0,412)
<i>opleidingsniveau</i>	ref.cat.
Basisschool	ref.cat.
VMBO	0,353 (0,275)
MBO	0,437 (0,276)
HBO	0,386 (0,282)
WO	0,735* (0,308)
<i>thuiswonende kind(eren) in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar?</i>	-0,508** (0,146)
<i>(ervaren) gezondheidssituatie</i>	ref.cat.
heel goed	ref.cat.
goed	0,045 (0,123)
gaat wel / redelijk	-0,330* (0,140)
slecht	-1,658** (0,199)
zeer slecht	-2,985** (0,679)
<i>burgerlijke staat</i>	ref.cat.
gehuwd, geregistreerd partnerschap	ref.cat.
samenwonend met partner	0,157 (0,180)
gescheiden (niet samenwonend)	0,401 (0,233)
weduwe/weduwenaar (niet samenwonend)	-0,043 (0,321)
alleenstaand/ongetrouwd (incl inw. bij ouders)	0,261

(vervolgd...)

Tabel B.4 (vervolg)

	(0,205)
<i>lengte arbeidsloopbaan</i>	
0 - 4 jaar	ref.cat.
4 - 6 jaar	-0,345 (0,395)
6 - 10 jaar	-0,035 (0,365)
10 - 15 jaar	0,695 (0,367)
meer dan 15 jaar	1,137** (0,359)
<i>sector</i>	
landbouw	ref.cat.
industrie	-0,157 (0,492)
bouw	-0,388 (0,517)
handel, horeca en reparatie	-0,240 (0,501)
transport	-0,128 (0,505)
zakelijke dienstverlening	-0,263 (0,490)
zorg, welzijn	0,245 (0,490)
overige dienstverlening	-0,133 (0,501)
overheid	0,008 (0,501)
onderwijs	0,137 (0,499)
<i>constante</i>	4,072** (0,762)
aantal waarnemingen	16865
log likelihood	-2180,6
restricted log likelihood	-2632,3
chi-kwadraat	1041,7**
pseudo R ²	0,172

* Asterisken geven significantie aan (*p<0,05, **p<0,01) standaardfouten staan tussen haakjes.

Bron: SCP (AAP'00-'14)

**Tabel B.5 Associaties tussen achtergrondkenmerken en arbeidsethos, 2014
(in odds ratio's, multivariaat)**

	normatieve dimensie				centraliteit van de arbeid	
	plicht tegenover maatschappij	doen waar je zin in hebt na plicht	voldoen niet aan plicht als met vervroegd pensioen	werken op de eerste plaats	hard werken om te genieten	belangrijker dingen in het leven
<i>geslacht</i>						
man (ref)	1	1	1	1	1	1
vrouw	0,7*	0,8*	0,6*	0,7*	0,6*	0,8*
<i>leeftijdscategorie</i>						
16-24 jaar (ref)	1	1	1	1	1	1
25 - 34 jaar	1,3	1,3	1,7	1,0	0,7	1,2
35 - 44 jaar	1,2	1,2	1,8	0,9	0,6*	1,3
45 - 54 jaar	1,2	1,2	1,3	1,0	0,5*	1,2
55 - 64 jaar	1,4*	1,3	1,2	1,1	0,5*	0,9
<i>opleidingsniveau</i>						
laagopgeleid (ref)	1	1	1	1	1	1
middelbaar opgeleid	1,0	0,9	0,8	0,7*	0,8*	1,2
hoogopgeleid	1,1	0,7*	0,6*	0,6*	0,8*	2,0*
<i>arbeidsmarktsituatie</i>						
loondienst (ref)	1	1	1	1	1	1
zelfstandige	0,9	1,0	1,3	1,6*	1,4*	0,8
geen werk, wel op zoek	0,8	0,8	1,2	1,7*	1,1	0,5*
niet participierend	0,7*	1,0	1,6*	2,2*	1,0	0,7*
<i>burgerlijke staat</i>						
gehuwd, gereg. partnersch. (ref)	1	1	1	1	1	1
samenwonend met partner	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	1,1
gescheiden	1,1	1,4*	1,7*	1,5*	1,0	0,7
weduwe/weduwnaar	0,7	0,9	1,2	1,2	0,7	1,3
alleenstaand/ongehuwd	1,3*	0,9	1,2	1,2	0,9	1,1
<i>thuiswonenden kinderen 0 t/m 12 jr</i>						
geen (ref)	1	1	1	1	1	1
wel	0,9	0,8*	0,9	0,9	0,8*	1,2

* Statistisch significant (p-waarde <0,05).

Bron: SCP (AAP'14)

Tabel B.6 Associaties tussen achtergrondkenmerken en welbevinden, 2014
(in odds ratio's, multivariaat)

	tevreden met leven ^a		tevreden met baan ^b
	totaal	werkenden	
<i>geslacht</i>			
man (ref)	1	1	1
vrouw	0,9	0,9	0,9
<i>leeftijdscategorie</i>			
16 - 24 jaar (ref)	1	1	1
25 - 34 jaar	0,6*	0,7	1,1
35 - 44 jaar	0,5*	0,6*	0,9
45 - 54 jaar	0,5*	0,5*	0,8
55 - 64 jaar	0,5*	0,6*	0,9
<i>opleidingsniveau</i>			
laagopgeleid (ref)	1	1	1
middelbaar opgeleid	1,2	1,1	0,9
hoogopgeleid	1,9*	1,5*	1,0
<i>burgerlijke staat</i>			
gehuwd, gereg. partnersch. (ref)	1	1	1
samenwonend met partner	0,8*	0,7*	0,6*
gescheiden/weduwe/weduwenaar	0,4*	0,4*	0,6*
alleenstaand/ongehuwd	0,3*	0,3*	0,4*
<i>thuiswonenden kinderen 0 t/m 12 jr</i>			
geen (ref)	1	1	1
wel	0,9	0,9	0,8

a Informatie beschikbaar voor alle respondenten; b informatie alleen beschikbaar voor werkenden.

* Statistisch significant (p-waarde <0,05).

Bron: SCP (AAP'14)

Tabel B.7 Associaties tussen arbeidsmarktpositie en welbevinden, 2014
(in odds ratio's, multivariaat)

	tevreden met leven ^a		tevreden met baan ^b	
	Totaal	werkenden in loondienst	werkenden	werkenden in loondienst
loondienst (ref)	1		1	
vast dienstverband (ref)		1		1
tijdelijk, uitzicht op vast		1,3		1,3
tijdelijk contract		0,7		0,6*
zelfstandige	1,1		1,9*	
werkzoekend	0,2*			
niet-participerend	0,4*			

a Informatie beschikbaar voor alle respondenten; b informatie beschikbaar voor werkenden

* Statistisch significant (p-waarde <0,05), gecorrigeerd voor arbeidsmarktpositie, sekse, leeftijd, opleidingsniveau, burgerlijke status, thuiswonende kinderen t/m 12 jaar.

Bron: SCP (AAP'14)

Tabel B.8 Associaties tussen arbeidsmarktpositie en baanonzekerheid en ongunstige werkomstandigheden naar contractsoort onder werkenden in loondienst, 2014
(in odds ratio's, multivariaat)

	baanonzekerheid ^a	zwaarte baan erg belastend ^b	afwijkende werktijden erg belastend ^c	werkenmerken erg belastend ^d
koondienst				
vast dienstverband (ref)	1	1	1	1
tijdelijk, uitzicht op vast	1,2	0,7	0,7	0,7*
tijdelijk contract	8,8*	1,0	0,9	1,9*

a Denkt dat de komende 12 maanden werkloos wordt.

b Geeft aan dat ten minste een van de vier beroepskenmerken erg belastend is: lichamelijk zwaar werk, geestelijk zwaar werk, emotioneel zwaar werk, agressie op de werkplek.

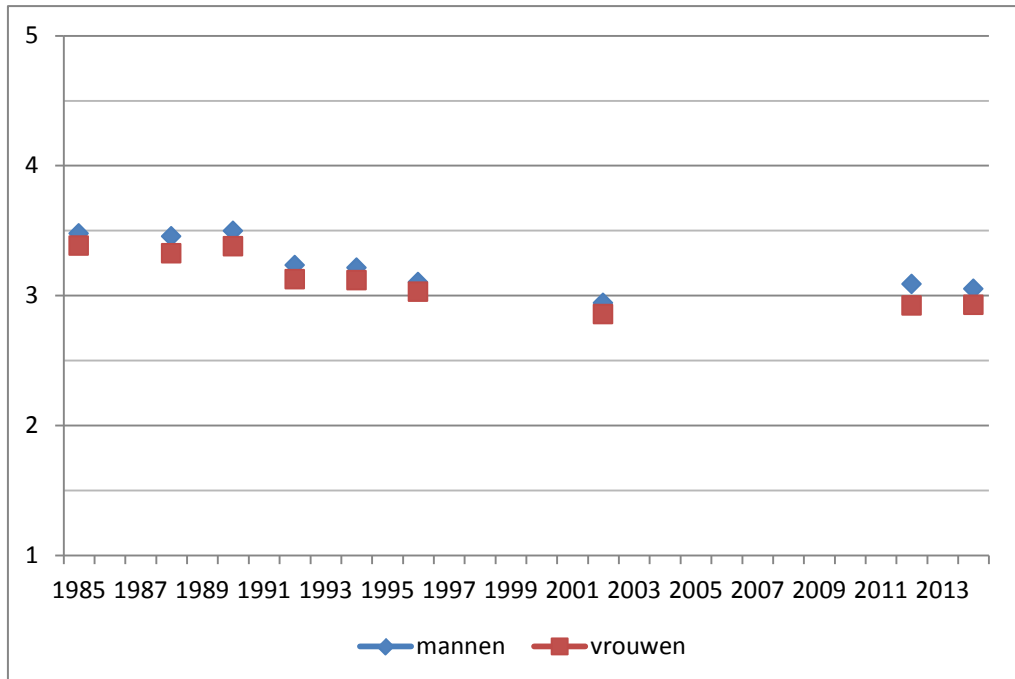
c Geeft aan dat ten minste een van de vijf beroepskenmerken erg belastend is: werk in ploegendienst of wisselende diensten, werk met onregelmatige werktijden, werken op zondag, werken op zaterdag, werken in nachtdienst.

d Geeft aan oneens te zijn met ten minste drie van deze negen stellingen en dit als erg belastend te ervaren: Ik heb inhoudelijk leuk werk; Ik heb voldoende invloed op de inhoud van mijn werk; Er heerst een prettige sfeer op het werk; Ik heb voldoende loopbaanperspectieven op mijn werk; Ik krijg voldoende ondersteuning van mijn leidinggevende; Ik kan zelf in grote mate uitmaken hoe ik mijn werk inricht; Ik kan zelf mijn werktempo bepalen; Ik kan zelf beslissen in welke volgorde ik mijn werk verricht; Ik kan mij ontplooiën/ontwikkelen in mijn werk.

* Statistisch significant (p-waarde <0,05), gecorrigeerd voor arbeidsmarktpositie, sekse, leeftijd, opleidingsniveau, burgerlijke status, thuiswonende kinderen t/m 12 jaar.

Bron: SCP (AAP'14)

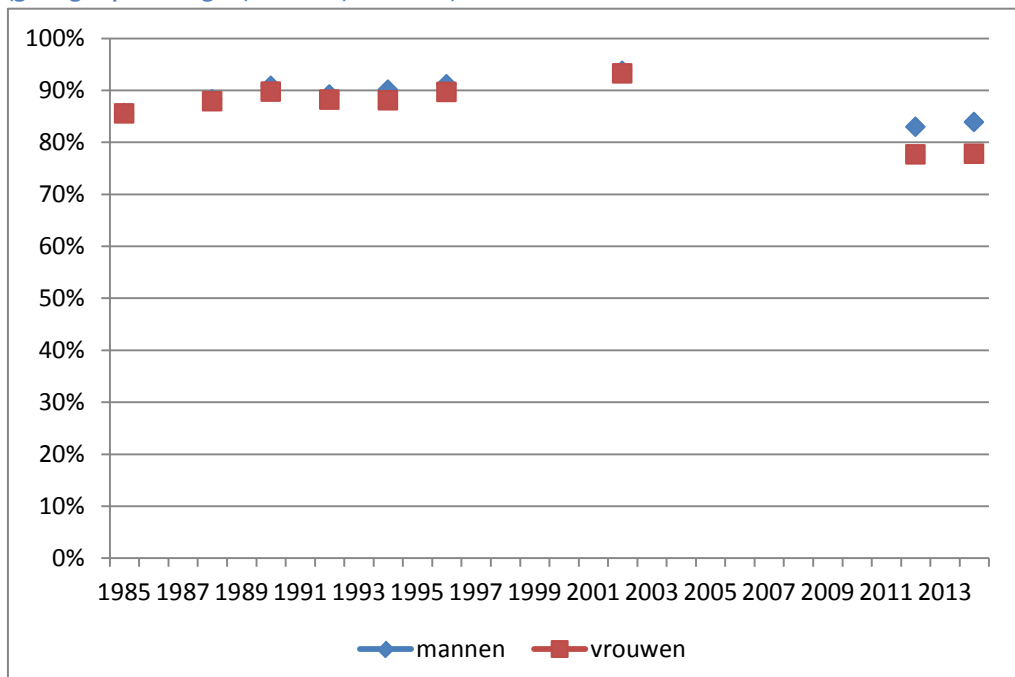
Figuur B.1 Arbeidsethos (normatieve dimensie) naar geslacht, 1985 - 2014
(gewogen somscores^a)

a Voor de normatieve dimensie van arbeidsethos berekenen we een gemiddelde score (range 1-5) van de 5 items, wanneer ten minste 3 van de 5 items non-missing zijn. De score van elk item varieert tussen 1 (helemaal niet mee eens) en 5 (helemaal mee eens). Een hogere score impliceert een sterker arbeidsethos. De Cronbach's alpha voor de 5 items van de normatieve dimensie is 0.73. Over het algemeen wordt een schaal met een waarde van >0.70 gezien als betrouwbaar.

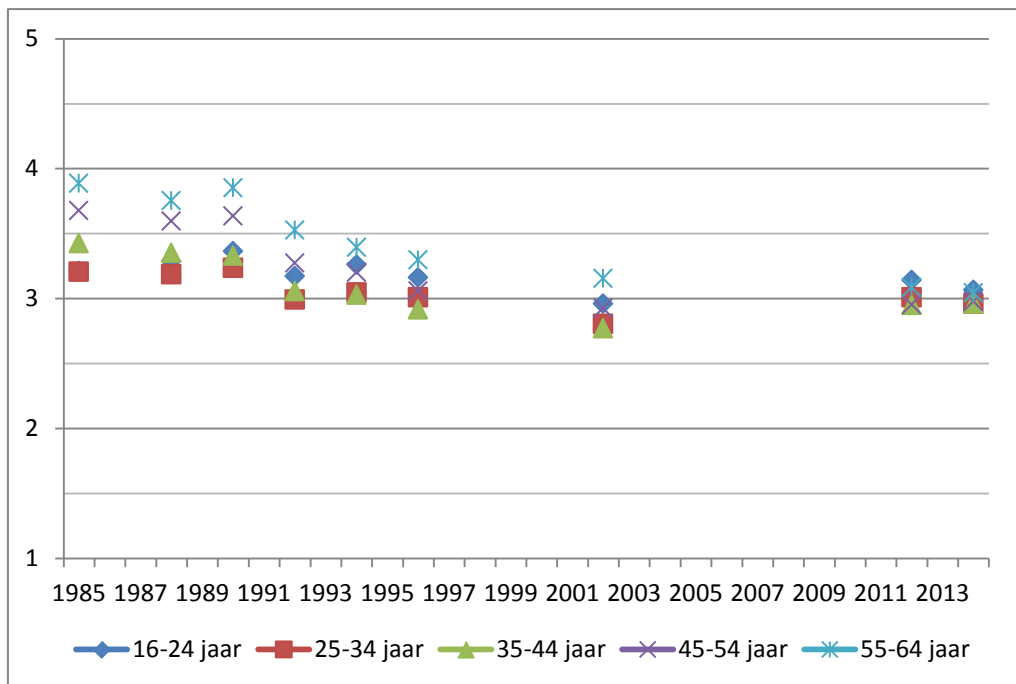
Bron: SCP (AAP'85-'14)

Figuur B.2 Arbeidsethos (centraliteit van de arbeid) naar geslacht, 1985 - 2014
(gewogen percentages (helemaal) mee eens)

Bron: SCP (AAP'85-'14)

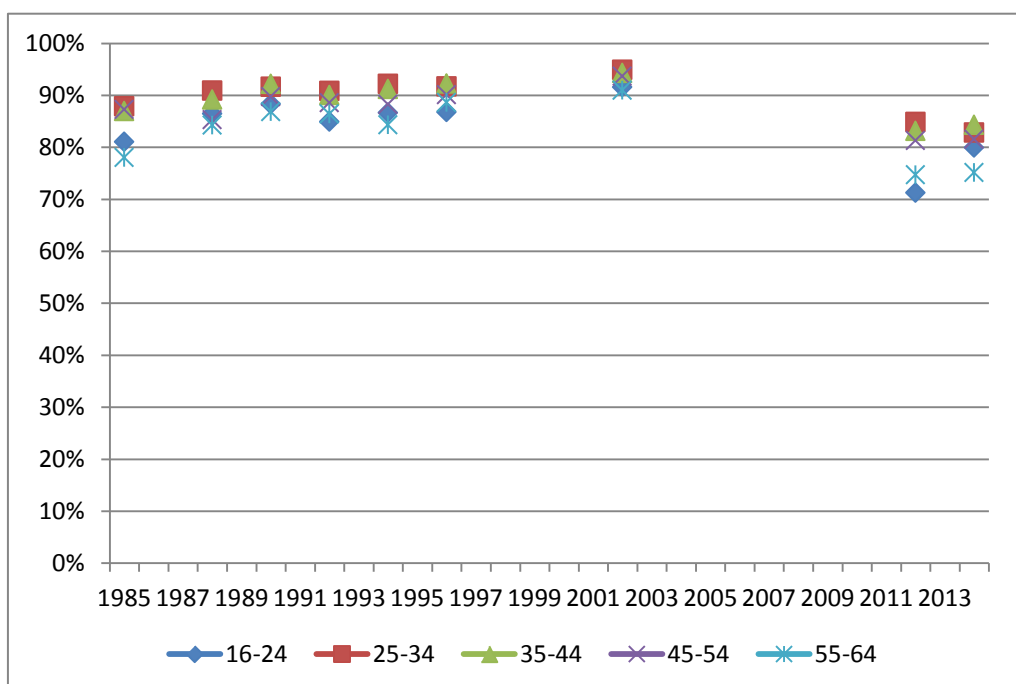
Figuur B.3 Arbeidsethos (normatieve dimensie) naar leeftijd, 1985 - 2014
(gewogen somscores^a)

a Voor de normatieve dimensie van arbeidsethos berekenen we een gemiddelde score (range 1-5) van de 5 items, wanneer ten minste 3 van de 5 items non-missing zijn. De score van elk item varieert tussen 1 (helemaal niet mee eens) en 5 (helemaal mee eens). Een hogere score impliceert een sterker arbeidsethos. De Cronbach's alpha voor de 5 items van de normatieve dimensie is 0.73. Over het algemeen wordt een schaal met een waarde van >0.70 gezien als betrouwbaar.

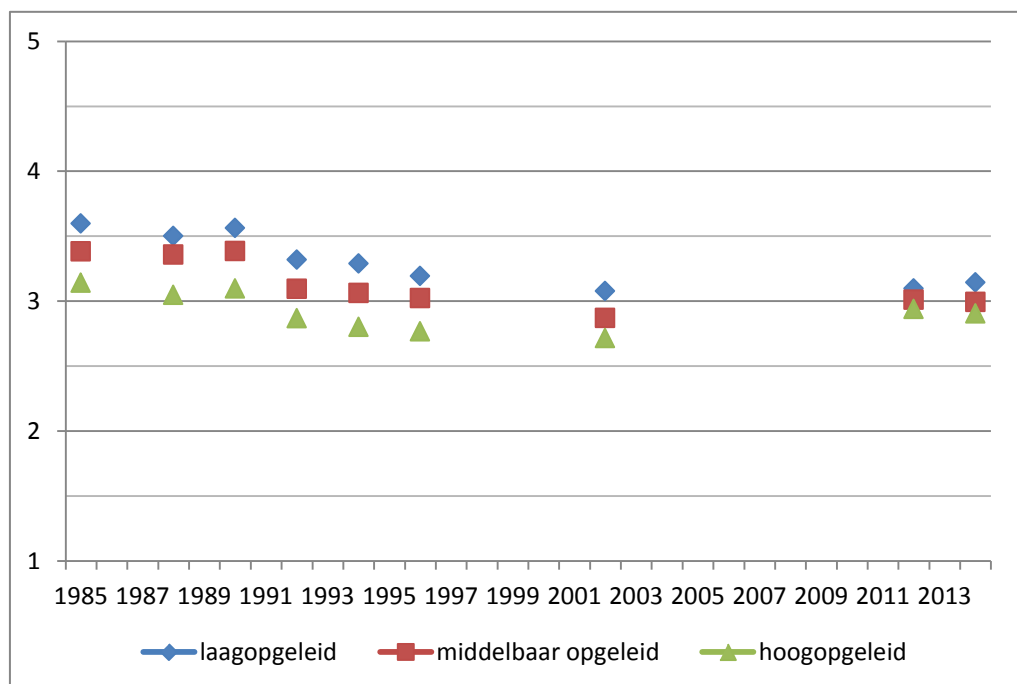
Bron: SCP (AAP'85-'14)

Figuur B.4 Arbeidsethos (centraliteit van de arbeid) naar leeftijd, 1985 - 2014
(gewogen percentages (helemaal) mee eens)

Bron: SCP (AAP'85-'14)

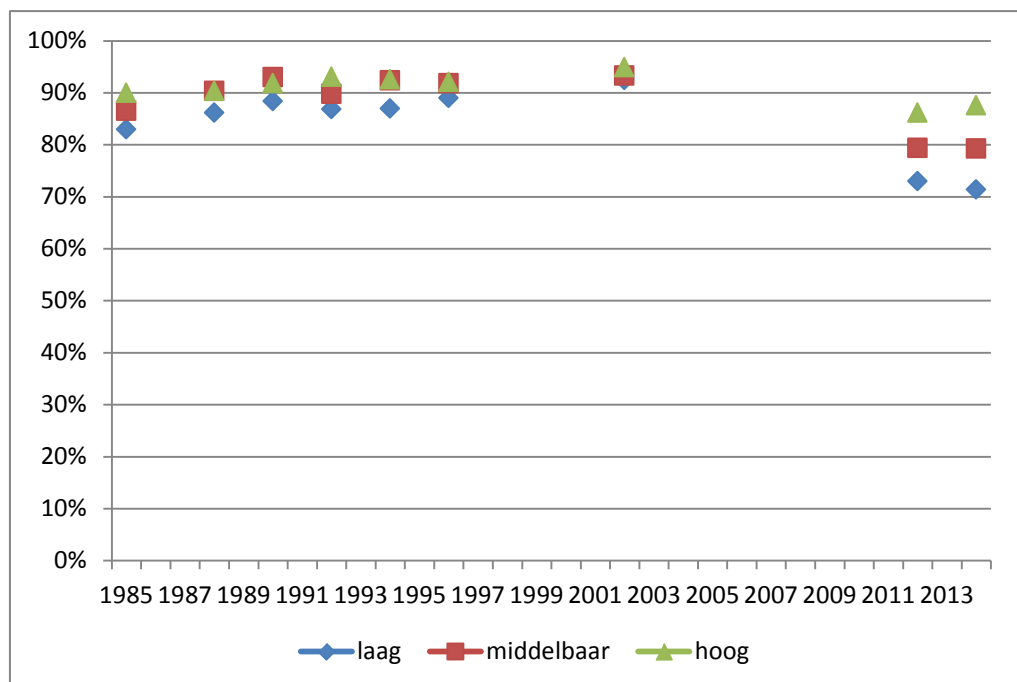
Figuur B.5 Arbeidsethos (normatieve dimensie) naar opleidingsniveau, 1985 - 2014
(gewogen somscores^a)

a Voor de normatieve dimensie van arbeidsethos berekenen we een gemiddelde score (range 1-5) van de 5 items, wanneer ten minste 3 van de 5 items non-missing zijn. De score van elk item varieert tussen 1 (helemaal niet mee eens) en 5 (helemaal mee eens). Een hogere score impliceert een sterker arbeidsethos. De Cronbach's alpha voor de 5 items van de normatieve dimensie is 0.73. Over het algemeen wordt een schaal met een waarde van >0.70 gezien als betrouwbaar.

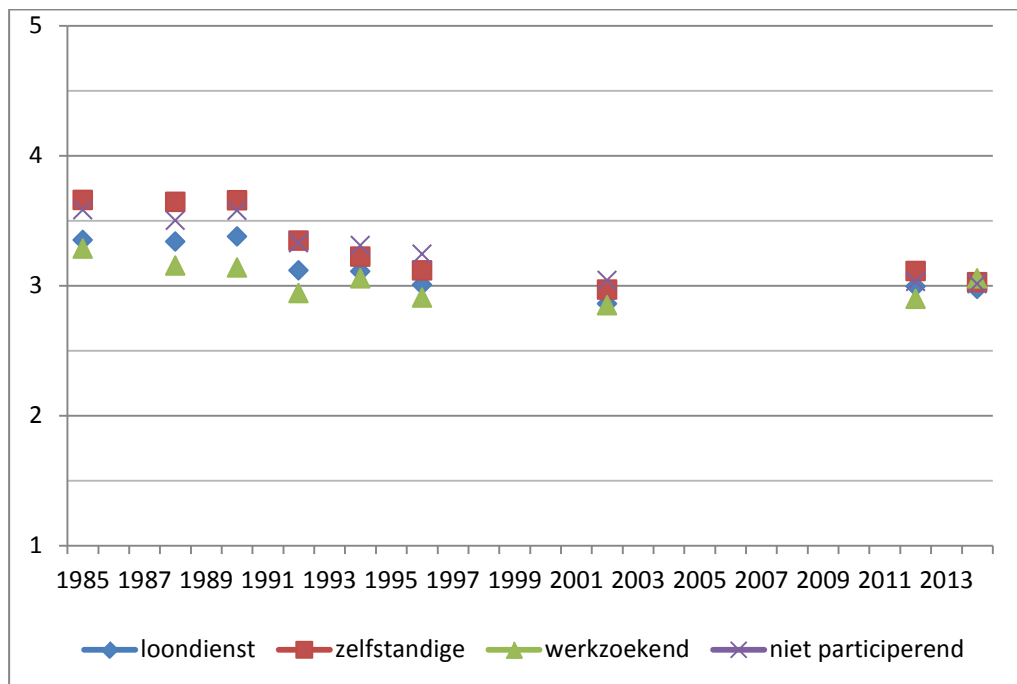
Bron: SCP (AAP'85-'14)

Figuur B.6 Arbeidsethos (centraliteit van de arbeid) naar opleidingsniveau, 1985 - 2014
(gewogen percentages (helemaal) mee eens)

Bron: SCP (AAP'85-'14)

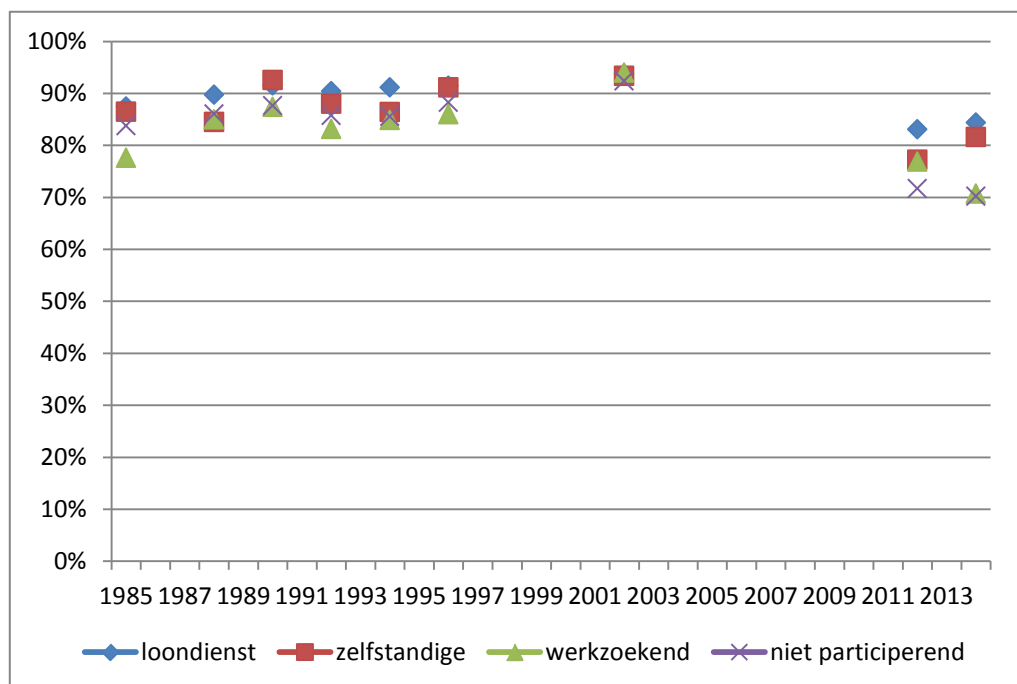
Figuur B.7 Arbeidsethos (normatieve dimensie) naar arbeidsmarktpositie, 1985 - 2014
(gewogen somscores^a)

a Voor de normatieve dimensie van arbeidsethos berekenen we een gemiddelde score (range 1-5) van de 5 items, wanneer ten minste 3 van de 5 items non-missing zijn. De score van elk item varieert tussen 1 (helemaal niet mee eens) en 5 (helemaal mee eens). Een hogere score impliceert een sterker arbeidsethos. De Cronbach's alpha voor de 5 items van de normatieve dimensie is 0.73. Over het algemeen wordt een schaal met een waarde van >0.70 gezien als betrouwbaar.

Bron: SCP(AAP'85-'14)

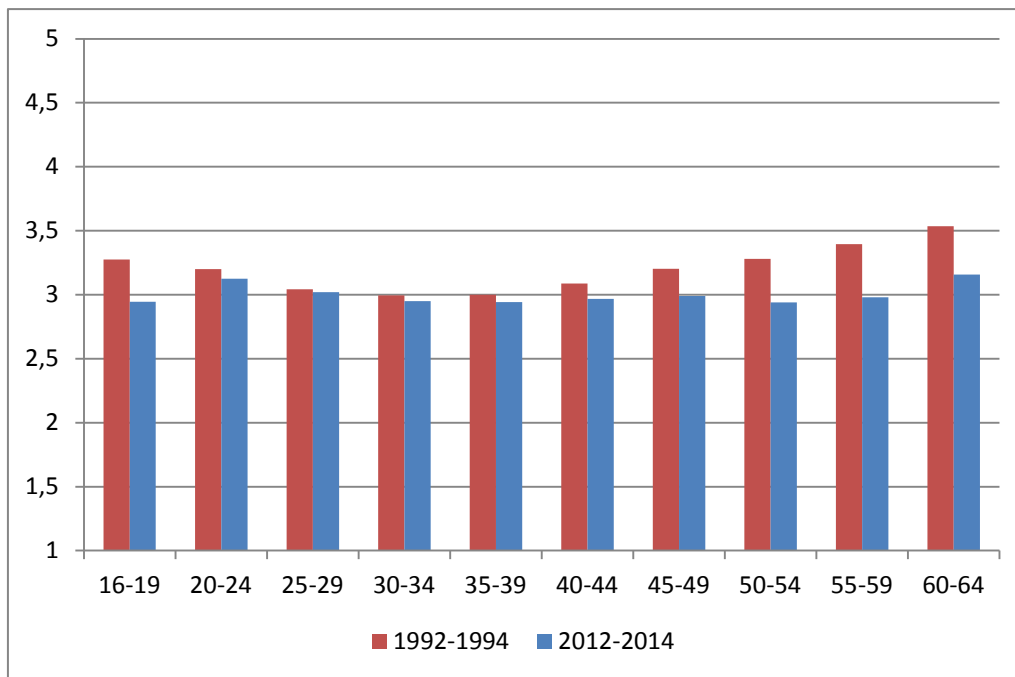
Figuur B.8 Arbeidsethos (centraliteit van de arbeid) naar arbeidsmarktpositie, 1985 - 2014

(gewogen percentages (helemaal) mee eens)

Bron: SCP (AAP'85-'14)

Figuur B.9 Arbeidsethos (normatieve dimensie) naar leeftijdsgroepen, 1992/'94 en 2012/'14 (gewogen somscores^a)

a Voor de normatieve dimensie van arbeidsethos berekenen we een gemiddelde score (range 1-5) van de 5 items, wanneer ten minste 3 van de 5 items non-missing zijn. De score van elk item varieert tussen 1 (helemaal niet mee eens) en 5 (helemaal mee eens). Een hogere score impliceert een sterker arbeidsethos. De Cronbach's alpha voor de 5 items van de normatieve dimensie is 0.73. Over het algemeen wordt een schaal met een waarde van >0.70 gezien als betrouwbaar.

Bron: SCP (AAP'92, '94, '12, '14)

Tabel B.9 Schattingsresultaten van een logitmodel ter verklaring van de kans op het verlenen van zorg, en van een lineair regressiemodel ter verklaring van de daaraan bestede uren, werkenden, 2004 - 2014^{a)}

	kans op geven van mantelzorg	aantal urenmantelzorg
<i>jaar</i>		
2004	ref.cat.	ref.cat.
2006	-0,044 (0,065)	0,233 (0,279)
2008	0,050 (0,066)	-0,020 (0,318)
2010	0,095 (0,069)	-0,191 (0,291)
2012	0,267** (0,073)	-0,372 (0,307)
2014	0,338** (0,074)	-0,036 (0,412)
<i>geslacht (vrouw=1)</i>	0,765** (0,057)	-0,043 (0,235)
<i>leeftijdscategorie</i>		
15 - 24 jaar	-0,844** (0,146)	-0,962* (0,427)
25 - 34 jaar	-0,927** (0,101)	-0,349 (0,438)
35 - 44 jaar	ref.cat.	ref.cat.
45 - 54 jaar	0,619** (0,071)	-0,024 (0,292)
55 - 64 jaar	0,650** (0,086)	0,479 (0,374)
<i>opleidingsniveau</i>		
Basisschool	-0,068 (0,186)	1,747 (1,254)
VMBO	-0,069 (0,070)	0,297 (0,308)
MBO	ref.cat.	ref.cat.
HBO	0,010 (0,066)	-0,035 (0,262)
WO	-0,266** (0,097)	-0,758** (0,291)
<i>werkzaam als zelfstandige (ref: loondienst)</i>	0,232* (0,092)	-0,025 (0,359)
<i>thuiswonende kind(eren) in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar?</i>	-0,281** (0,070)	-0,123 (0,287)
<i>constante</i>	-2,297** (0,094)	4,120** (0,380)
aantal waarnemingen	20228	3265
log likelihood	-7839,1	-9933,0
restricted log likelihood	-8508,6	-9950,2
chi-kwadraat	705,9**	
pseudo R ²	0,079	
adjusted R ²		0,006

a De kans is geschat met een logit-model, de uren met een kleinste-kwadraat regressie op basis van de respondenten die daadwerkelijk mantelzorg geven.

* Asterisken geven significantie aan (*p<0,05, **p<0,01) standaardfouten staan tussen haakjes.

Bron: SCP (AAP'04-'14)

Tabel B.10 Schattingsresultaten van logitmodellen ter verklaring van de kans op flexibel werken, werkenden in loondienst, 2014

	werkt (minstens) 1 dag per week thuis ^a			
	zelf eindtijd bepalen	zelf werkplek bepalen	1	2
geslacht (vrouw=1)	-0,037 (0,114)	-0,100 (0,130)	-0,040 (0,133)	0,144 (0,202)
leeftijdscategorie	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.
15 - 24 jaar	0,510* (0,239)	0,723* (0,323)	1,002* (0,424)	0,677 (0,680)
25 - 34 jaar	1,041** (0,249)	1,171** (0,335)	1,498** (0,432)	1,312 (0,692)
35 - 44 jaar	0,925** (0,243)	1,120** (0,330)	1,668** (0,426)	1,553* (0,686)
45 - 54 jaar	0,984** (0,256)	1,201** (0,343)	1,891** (0,435)	1,968** (0,705)
55 - 64 jaar				
opleidingsniveau	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.
laag	0,136 (0,148)	0,252 (0,216)	0,328 (0,223)	-0,577 (0,436)
middelbaar	0,491** (0,184)	0,451 (0,244)	0,694** (0,252)	-0,598 (0,477)
hoog	0,066 (0,109)	0,002 (0,001)	0,004** (0,001)	0,005* (0,002)
partner aanwezig	-0,002 (0,001)	-0,002 (0,001)	0,149 (0,138)	-0,021 (0,213)
thuiswonende kind(eren) in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar?	0,001 (0,001)	0,001 (0,001)	0,298* (0,139)	0,381 (0,242)
onbetaalde zorg voor hulpbehoevende personen				
sector	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.
landbouw en industrie	0,244 (0,234)	0,238 (0,288)	0,563 (0,313)	0,181 (0,508)
bouw	-0,076 (0,180)	0,239 (0,230)	0,473 (0,255)	0,767 (0,400)
handel, horeca en reparatie	-0,060 (0,223)	0,299 (0,297)	0,076 (0,342)	-0,871 (0,550)
transport	0,224 (0,159)	0,921** (0,183)	0,827** (0,205)	0,552 (0,291)
zakelijke dienstverlening	-0,863** (0,177)	-0,582** (0,216)	0,147 (0,230)	0,080 (0,378)
zorg, welzijn	-0,025 (0,250)	0,475 (0,282)	0,951** (0,294)	1,281** (0,479)
overige dienstverlening	0,562** (0,203)	0,787** (0,220)	0,629** (0,241)	0,152 (0,339)
overheid	-1,247** (0,205)	-0,587* (0,233)	1,217** (0,235)	0,588 (0,412)
onderwijs				
beroepsniveau	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.
elementair beroep	-1,455** (0,264)	0,265 (0,796)	-0,576 (0,551)	-0,706 (1,824)
lager beroep	-0,278 (0,231)	1,979** (0,741)	0,785 (0,479)	-1,145 (1,712)
middelbaar beroep	0,664** (0,257)	3,214** (0,749)	1,547** (0,494)	-0,785 (1,711)
hoger beroep	1,786** (0,302)	3,999** (0,762)	1,792** (0,513)	-0,762 (1,716)
wetenschappelijk beroep				
type dienstverband	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.
vast	-0,041 (0,178)	0,181 (0,210)	0,140 (0,224)	-0,105 (0,337)
tijdelijk met uitzicht op vast	-0,181 (0,172)	-0,192 (0,220)	-0,077 (0,222)	0,378 (0,403)
tijdelijk, zonder uitzicht op vast	-0,080 (0,350)	0,642 (0,425)	0,612 (0,398)	0,596 (0,684)
anders flexibel	0,206 (0,117)	0,314* (0,135)	0,052 (0,137)	-0,161 (0,224)
werkt voltijd (>32 uur, ref. cat: deeltijd)				
werk onder hoge tijdsdruk (volstrekt) oneens	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.
niet eens / niet oneens	-0,092 (0,114)	0,191 (0,138)	0,039 (0,141)	0,122 (0,228)
(volledig)eens	-0,072 (0,114)	0,290* (0,136)	0,337* (0,137)	0,355 (0,225)
constante	-1,457** (0,356)	-6,048** (0,861)	-5,607** (0,714)	-0,529 (1,951)
aantal waarnemingen	2864	2864	2864	746
log likelihood	-1500,5	-1166,6	-1150,2	-436,4
restricted log likelihood	-1832,6	-1529,7	-1369,9	-472,1
chi-kwadraattest	664,1**	726,2**	439,5**	71,2**
pseudo R ²	0,181	0,237	0,160	0,075

a Deze kans is twee keer geschat: in de eerste kolom staan de resultaten voor de hele groep werkenden in loondienst, in de tweede kolom de resultaten voor de subgroep die zelf de werkplek mag bepalen.

* Asterisken geven significantie aan (*p<0,05, **p<0,01) standaardfouten staan tussen haakjes.

Bron: SCP (AAP 2014)

Tabel B.11 Schattingsresultaten van een logitmodel ter verklaring van de kans op werkdruk^{a)}, werkenden in loondienst, 2014

geslacht (vrouw=1)	0,508*
	(0,223)
leeftijdscategorie	b
15 - 24 jaar	-0,915**
25 - 34 jaar	(0,345)
35 - 44 jaar	-0,427
	(0,304)
45 - 54 jaar	-0,006
	(0,257)
55 - 64 jaar	ref.cat.
opleidingsniveau	ref.cat.
laag	-0,249
middelbaar	(0,253)
hoog	-0,229
	(0,334)
partner aanwezig	-0,002
	(0,002)
thuiswonende kind(eren)in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar?	0,004
	(0,003)
onbetaalde zorg voor hulpbehoevende personen	0,003
	(0,003)
sector	ref.cat.
landbouw en industrie	0,374
bouw	(0,482)
handel, horeca en reparatie	0,432
	(0,370)
transport	1,038*
	(0,415)
zakelijke dienstverlening	0,495
	(0,347)
zorg, welzijn	0,926**
	(0,345)
overige dienstverlening	0,866
	(0,496)
overheid	0,700
	(0,386)
onderwijs	1,182**
	(0,398)
beroepsniveau	ref.cat.
elementair beroep	-0,027
lager beroep	(0,504)
middelbaar beroep	-0,036
	(0,481)
hoger beroep	-0,166
	(0,532)
wetenschappelijk beroep	0,007
	(0,588)
type dienstverband	ref.cat.
vast	0,098
tijdelijk met uitzicht op vast	(0,375)
tijdelijk, zonder uitzicht op vast	-0,447
	(0,393)
anders flexibel	-0,502
	(0,716)
werkt voltijd(>32 uur, ref. cat: deeltijd)	0,336
	(0,219)
werk onder hoge tijdsdruk (volstrekt)oneens	ref.cat.
niet eens / niet oneens	0,736**
	(0,231)
(volledig)eens	1,108**
	(0,227)
werkt tenminste 1 dag per week thuis	0,154
	(0,208)
kan zelf begin- en eindtijd:	0,176
	(0,203)
kan zelf werkplek bepalen	0,069
	(0,240)
constante	-2,997**
	(0,709)
aantal waarnemingen	1219
log likelihood	-520,7
restricted log likelihood	-562,9
chi-kwadraattest	84,4**
pseudo R ²	0,075

a Gemeten als een positief antwoord op de vraag of er problemen zijn met combinatie werk en zorg.

b In de groep 15 - 24 jarigen komt geen(variatie in)gerapporteerde werkdruk voor. Voor deze groep kon geen effect worden geschat.

* Asterisken geven significantie aan (*p<0,05, **p<0,01) standaardfouten staan tussen haakjes.

Bron: SCP (AAP'14)

Tabel B.12 Schattingsresultaten van een logitmodel ter verklaring van de kans op scholing, werkenden loondienst, 2008 - 2014

<i>geslacht (vrouw=1)</i>	-0,150** (0,052)
<i>opleidingsniveau(vorige meting)</i>	ref.cat.
Basisschool	0,207 (0,238)
VMBO	0,508* (0,234)
MBO	0,838** (0,236)
HBO	0,780** (0,242)
WO	
<i>leeftijdscategorie</i>	ref.cat.
15 - 24 jaar	0,062 (0,189)
25 - 34 jaar	-0,029 (0,207)
35 - 44 jaar	-0,238 (0,211)
45 - 54 jaar	-0,532* (0,216)
55 - 64 jaar	
<i>type dienstverband</i>	ref.cat.
vast	-0,049 (0,106)
tijdelijk met uitzicht op vast	-0,012 (0,128)
tijdelijk, zonder uitzicht op vast	-0,775** (0,254)
anders flexibel	
<i>werknemer valt onder cao (nee:ref. cat.)</i>	
ja	0,226** (0,075)
weet niet	-0,277* (0,124)
<i>sector</i>	ref.cat.
landbouw en industrie	0,206 (0,137)
bouw	-0,258* (0,108)
handel, horeca en reparatie	0,071 (0,124)
transport	0,374** (0,091)
zakelijke dienstverlening	0,508** (0,094)
zorg, welzijn	0,377** (0,137)
overige dienstverlening	0,528** (0,103)
overheid	0,601** (0,106)
onderwijs	
<i>omvang bedrijf</i>	ref.cat.
1-20 medewerkers	0,076 (0,068)
21-100 medewerkers	0,231** (0,072)
101-500 medewerkers	0,171* (0,080)
meer dan 500 medewerkers	
<i>lengte arbeidsloopbaan</i>	ref.cat.
0-4 jaar	0,253 (0,218)
4-6 jaar	0,237 (0,194)
6-10 jaar	0,402* (0,192)
10-15 jaar	0,262 (0,199)
meer dan 15 jaar	
<i>aantal jaren in dienst bij huidige werkgever (bij vorige meting)</i>	-0,024 (0,018)
<i>(ervaren) gezondheid minder goed tot(zeer)slecht</i>	-0,002** (0,001)

(vervolgd...)

Tabel B.12 (vervolg)

jaar	ref.cat.
2008	
2010	-0,074 (0,064)
2020	-0,125 (0,070)
2014	-0,129 (0,067)
constante	-1,349** (0,332)
aantal waarnemingen	8435
log likelihood	-4992,3
restricted log likelihood	-5245,0
chi-kwadraattest	505,4**
pseudo R ²	0,048

* Asterisken geven significantie aan (* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$) standaardfouten staan tussen haakjes.

Bron: SCP (AAP'06-'14)

Tabel B.13 Schattingsresultaten van logitmodellen ter verklaring van de kans op het volgen van formele of informele scholing, alle werkenden, 2014

	volgde formele scholing	informele scholing	ontving helemaal geen scholing
<i>geslacht (vrouw=1)</i>	-0,168** (0,044)	-0,210** (0,062)	-0,187** (0,043)
<i>opleidingsniveau</i>			
Basisschool	-0,719** (0,211)	-0,285 (0,271)	-0,600** (0,185)
VMBO	-0,320** (0,060)	-0,235** (0,087)	-0,336** (0,057)
MBO	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.
HBO	0,347** (0,050)	0,208** (0,070)	0,333** (0,049)
WO	0,419** (0,064)	0,294** (0,088)	0,417** (0,064)
<i>leeftijdscategorie</i>			
15 - 24 jaar	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.
25 - 34 jaar	-0,088 (0,136)	0,047 (0,170)	-0,149 (0,132)
35 - 44 jaar	-0,195 (0,150)	-0,357* (0,192)	-0,366** (0,145)
45 - 54 jaar	-0,465** (0,153)	-0,395** (0,197)	-0,580** (0,149)
55 - 64 jaar	-0,772** (0,158)	-0,341* (0,204)	-0,833** (0,153)
<i>werknemer valt onder cao(nee:ref. cat.)</i>			
ja	0,274** (0,061)	-0,199** (0,080)	0,170** (0,059)
weet niet	-0,311** (0,097)	0,203* (0,114)	-0,105 (0,090)
nee, want werk als zelfstandige	-0,105 (0,092)	-1,017** (0,158)	-0,289** (0,090)
<i>sector</i>			
landbouw en industrie	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.
bouw	0,171 (0,109)	0,175 (0,150)	0,186* (0,106)
handel, horeca en reparatie	-0,249** (0,086)	0,161 (0,112)	-0,111 (0,080)
transport	0,102 (0,102)	-0,181 (0,148)	0,068 (0,098)
zakelijke dienstverlening	0,381** (0,073)	0,062 (0,099)	0,369** (0,071)
zorg, welzijn	0,658** (0,076)	0,163 (0,105)	0,593** (0,074)
overige dienstverlening	0,445** (0,105)	-0,184 (0,159)	0,318** (0,103)
overheid	0,522** (0,087)	-0,190 (0,125)	0,433** (0,085)
onderwijs	0,597** (0,087)	-0,192 (0,126)	0,470** (0,086)
<i>omvang bedrijf</i>			
1-20 medewerkers	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.
21-100 medewerkers	0,041 (0,055)	-0,012 (0,076)	0,059 (0,053)
101-500 medewerkers	0,162** (0,059)	0,093 (0,082)	0,195** (0,058)
meer dan 500 medewerkers	0,160** (0,065)	0,193** (0,090)	0,177** (0,064)
<i>lengte arbeidsloopbaan</i>			
0-4 jaar	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.
4-6 jaar	0,387** (0,159)	-0,209 (0,193)	0,295* (0,155)
6-10 jaar	0,363** (0,140)	-0,023 (0,167)	0,286** (0,136)
10-15 jaar	0,483** (0,139)	-0,248 (0,168)	0,331** (0,135)
meer dan 15 jaar	0,424** (0,144)	-0,040 (0,176)	0,316** (0,139)
<i>(ervaren)gezondheid minder goed tot(zeer)slecht</i>	-0,001** (0,000)	-0,002** (0,001)	-0,001** (0,000)

(vervolgd...)

Tabel B.14 (vervolg)

<i>type dienstverband(al sin loondienst)</i>	ref.cat.	ref.cat.	ref.cat.
vast			
tijdelijk met uitzicht op vast	0,046 (0,083)	0,042 (0,111)	0,079 (0,081)
tijdelijk, zonder uitzicht op vast	-0,186** (0,093)	0,421** (0,110)	-0,029 (0,089)
anders flexibel	-0,713** (0,178)	-0,019 (0,215)	-0,579** (0,159)
constante	-0,973** (0,177)	-1,397** (0,219)	-0,361** (0,169)
aantal waarnemingen	12071	12087	12087
log likelihood	-7550,2	-4545,1	-7788,8
restricted log likelihood	-8009,5	-4667,6	-8183,2
chi-kwadraattest	918,6**	245,0**	788,6**
pseudo R ²	0,057	0,026	0,048

* Asterisken geven significantie aan (* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$) standaardfouten staan tussen haakjes.

Bron: SCP (AAP'14)